

загальних вимог до форм і способів подання змісту навчального матеріалу мультимедійна презентація стає сучасним і універсальним засобом навчання, яке є відмінним помічником у педагогічній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дегтярьова К. В. Про концепцію посібника з української мови як іноземної крізь призму тенденції до візуалізації / К. В. Дегтярьова // Молодий вчений. – 2019. – № 5.1 (69.1). – С. 76 – 79.
2. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. ДСТУ 3008:2015: Видання офіційне. – К.: ДП «УкрНДНЦ». – 2016. – 38 с.
3. Лещенко Т. О. Інноваційні підходи у викладанні української мови як іноземної / Т. О. Лещенко, О. М. Шевченко // Мова. Свідомість. Концепт : зб. наук. статей / відп. ред. О. Г. Хомчак. – Мелітополь : МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – С. 250–253.
4. Рейнольдс Г. Презентація в стилі дзен / Г. Рейнольдс. – М.: Вільямс, 2009. – 288 с.
5. Стрюк Л. Роль засобів візуалізації у самостійній роботі студента-філолога. Педагогіка вищої та середньої школи. 2017. № 1(50). С. 85-91.
6. Тхорів Н.М. Використання програми Microsoft Office PowerPoint для візуалізації навчального матеріалу з філологічних дисциплін. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання у підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми. 2013. Вип. 36. С. 430-433.

УДК 821.133.1 – 31 Уельбек.09

Дерев'янченко Н.В.

Харківський національний медичний університет РИСИ ПОЕТИКИ МАСОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ТВОРЧОСТІ М. УЕЛЬБЕКА

У статті розглянуто, як сучасний французький письменник М. Уельбек поєднує елітарне і масове начала у своїх романах. Такий синтез є характерним для оновленого роману-меніппеї. Визначено, що письменник послуговується такими прийомами масової літератури, як «простий» сюжет, гра з жанровими кодами детектива, фантастики, вживання грубої лексики. Комерційного успіху творам письменника додає порушення провокаційних тем сексу, ісламофобії, расизму тощо, а також візуалізація порнографічних сцен, актів убивства, на що вплинув кінематограф як феномен масової культури.

Ключові слова: Мішель Уельбек, роман, масова культура.

В статье рассмотрено, как современный французский писатель М. Уэльбек соединяет элитарное и массовое начала в своих романах. Такой синтез является характерным для обновленного романа-мениппеи. Определено, что писатель использует такие приемы массовой литературы, как «простой» сюжет, игра с жанровыми кодами детектива, фантастики, использование грубой лексики. Коммерческий успех произведениям писателя прибавляет обращение к провокационным темам секса, исламофобии, расизма, а также визуализация порнографических сцен, актов убийства, на что повлиял кинематограф как феномен массовой культуры.

Ключевые слова: Мишель Уэльбек, роман, массовая культура.

This article describes how the modern French author M. Houellebecq combines popular and elitist in his novels. This synthesis is characteristic for updated novel-menippea. It was defined that the writer uses such methods of belletristic as «simple» plot, playing with genre of detective novel, science fiction, brutal language. Commercial success of the writer's novels is also caused by the using of provocative themes of sex, islamophobia, racism and visualization of pornographic scenes, acts of murder. Cinematograph as the phenomenon of popular culture influenced on it.

Key words: Michel Houellebecq, novel, popular culture.

Принцип подвійного кодування як провідна риса постмодерністської літератури яскраво втілюється в прозі М. Уельбека. Послуговуючись якостями масової культури, твори письменника отримують комерційну привабливість як продукт для масового споживання, однак митець водночас апелює до інтелектуального читача, який здатний розкрити глибокий сенс його складної гри. До питання про вирішення протиріч між масовим та елітарним пластами культури за допомогою постмодерністського подвійного кодування звернувся Л. Фідлер у роботі «Перетинайте кордони, засипайте рови», у якій письменника названо «подвійним агентом», орієнтованим як на елітарний, так і на профанний смаки. У. Еко також означив цю проблему й вважає, що ідеальний твір постмодернізму повинен опинитися «<...> над поєдинком культури елітарної – з масовою» [2, с. 461]. Він підкреслює, що твір може мати велику кількість потенційних значень, однак жодне з них не є домінуючим. Текст лише дає читачеві поле можливостей, актуалізація яких залежить від його інтєпритаційної стратегії. Принцип подвійного кодування корелює з принципами сучасного роману-меніпсії, провідною рисою якого є змішування високого з низьким, верху з низом, а отже, елітарного й масового.

У сучасному літературознавстві можна виділити такі напрями дослідження творчості письменника: 1) полемічні роботи, увагу яких зосереджено на репутації письменника (праці, які критикують М. Уельбека – Е. Нолло, К. Кро, Ж.-Ф. Патріколя; роботи, які прагнуть його захистити – Д. Ногез, Ф. Аррабаль); 2) розвідки, зосереджені на вивченні філософських поглядів письменника, тематиці його романів (Л. Ж. Бускет, Б. Віар, М. Л. Клеман та ін.); 3) наукові роботи, присвячені ідентифікації творчого методу М. Уельбека (Ф. Бадре, К. Гундерсен, О. Пітол-Моро, Е. Тонне-Лакруа); 4) літературознавчі студії, що окреслюють місце митця у французькій літературі та простежують інтертекстуальні зв'язки його творів (О. Бардоль, С. ван Весмаель, К. ван Трік); 5) генологічні студії (В. Ланге, Д. Летандр, М. Гранер Ремі).

Романи М. Уельбека є інтелектуальною прозою, яка ввібрала в себе низку прийомів масової літератури. Для письменника характерним є використання белетристичних установок, гра з жанровим кодом детектива, фантастики, вживання грубої лексики. Елементи фантастичного письменник використовує в романах «Елементарні частинки» та «Можливість острова». У «Елементарних частинках», наприклад, зображено світ вічних, асексуальних, генетично ідентичних «богів» як логічний наслідок стрімкого розвитку сучасної науки, матеріалізму та індивідуалізму, які досягли піку свого розвитку в останні десятиліття. Третя частина роману «Карта і територія» є детективом, у якому змальовано розслідування жорстокого вбивства Мішеля Уельбека-персонажа.

Уже після виходу роману «Елементарні частинки» письменник став надзвичайно відомим, адже проблеми, порушені в творі, були зрозумілими й близькими для масового читача. Додавало популярності й звернення до провокаційної теми сексу, що спричиняло скандали навколо особистості письменника. Те, що М. Уельбек описує порнографічні сцени, свідчить про його іронію над порнографією, яка з забороненої перетворилася на масову культуру в сучасному суспільстві. Наступні романи також порушують проблеми, з якими зустрічається кожна людина (консюмеризм, самотність, старіння, смерть). Те, що М. Уельбек апелює до болючих тем сучасного суспільства, робить його автором

надзвичайно популярним для широкої читацької аудиторії, а його твори стають бестселерами, що є провідною ознакою масової літератури. Письменник сам є частиною суспільства споживання, оскільки масова культура стала невід'ємним елементом життя. У «Карті і території» Уельбек-персонаж говорить: «Ми теж продукти <...> культурні продукти. Нас теж чекає моральний знос» [1, с. 135], наголошуючи на принципах сучасного життя як ринку. Однак не можна назвати романи письменника розважальними, легкими, які позбавляють читача проблем і негативних емоцій, що є характерним для масової літератури. М. Уельбек розглядає різні аспекти людського існування, примушуючи замислитися над глобальними проблемами людства, однак сам не дає чітких відповідей на порушені питання. Масового характеру творчості митця надає й той факт, що письменник бере участь у телевізійних шоу, часто дає інтерв'ю журналістам, свідомо створюючи собі образ депресивного чоловіка, такого схожого на героїв його романів.

Ще однією рисою масової літератури у творчості М. Уельбека є спосіб побудови сюжету його романів, у якому використовуються прості схеми (любовний союз, який розпадається, неможливість стосунків між братами, відсутність спілкування між батьками та дітьми, подружні зради). У творах фігурує певний тип героя: це або працівник середньої ланки (оповідач «Розширення поля борні», Брюно з «Елементарних частинок», Мішель з «Платформи»), або творча особистість, яка пов'язана з ринковими відносинами (Даніель з «Можливості острова», Жед Мартен із «Карті і території»). Романи письменника легко читаються, що також приваблює масового читача.

Досліджуючи твори М. Уельбека, слід відзначити значний вплив на них кінематографа як феномену масового мистецтва. Багато сцен своїх романів письменник візуалізує, виписуючи їх, неначе кадри фільму. Вбивство Мішеля Уельбека-персонажа в «Карті і території» зображено надзвичайно реалістично, ніби сцена з фільму жахів: «Вся поверхня ковроліну була вкрита патьоками крові, які подекуди утворювали вигадливі візерунки. Самі кусні м'яса, <...> здавалося, були розкидані не як-небудь, а згідно з якимось задумом, <...>. Слідів убивця не залишив, діяв він методично: розрізавши тіло на шматки, спершу порозкладав їх по кутках кімнати, а далі потроху почав рухатися до середини...» [1, с. 231]. Усі порнографічні сцени романів М. Уельбека прочитуються як режисерські розкадровки, манера його письма має підкреслену візуальність. Використання принципів кінематографа в прозі письменника пояснюється його інтересом до цього виду мистецтва, адже твори романіста були екранізовані («Розширення поля борні», «Елементарні частинки»), а сам М. Уельбек став режисером фільму «Можливість острова» за мотивами власного роману. Окрім візуальності творів, слід відзначити, що митець іноді звертається до кінематографічної тематики. Протагоніст «Можливість острова» є режисером і сценаристом скандальних фільмів із провокаційними назвами («Скидаймо міні-спідниці на Палестину!», «Попасись у мене в секторі Газа») і не менш провокаційним змістом, який він переказує протягом роману (пародія на порнофільми, фільми про вбивство немовлят); Естер є молодого акторкою, а Даніель також пробує себе в ролі актора власного фільму.

На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що у межах постмодерністського подвійного кодування М. Уельбек звертається до таких принципів масової літератури, як «простий» сюжет, використання жанрового коду

детектива і наукової фантастики, грубої лексики і т. ін.. Однак ознакою сучасного роману є поєднання рис поезики елітарної та масової літератури. Про елітарність прози М. Уельбека свідчить інтертекстуальність, яка проявляється на різних рівнях його творів. Вивчення рис поезики елітарної літератури вважаємо перспективним для подальшого дослідження творчості сучасного французького письменника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Уельбек М. Карта і територія [Текст] : роман / Мішель Уельбек; [пер. з фр. Л. Г. Кононовича; худож.-оформл. Д. О. Самойленко]. – Х. : Фоліо, 2012. – 344, [3] с. – (Карта світу. Франція).
2. Эко У. Из заметок к роману «Имя розы» : постмодернизм, ирония, занимательность / У. Эко – М. : Иностранная литература, 1998. – С. 461.

УДК 371.321.6

Дюрба Д.В.

Харківський національний медичний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ЛАТИНСЬКА МОВА ТА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ»

У роботі ми зупиняємося на дослідженні ефективності використання мультимедійних програмних засобів на прикладі онлайн платформи Quizlet під час викладання курсу латинської мови та медичної термінології. На основі модулів, розроблених нами у Quizlet, наші студенти самостійно вивчають лексику до практичних занять, контролюють правильність запам'ятовування слів, здійснюють тестування власних знань, а також використовують ігрові режими «підбір» і «гравітація». На нашу думку, мультимедійні програмні засоби навчання надзвичайно ефективні для напрацювання лексичної бази, що є невід'ємним атрибутом під час вивчення дисципліни «латинська мова та медична термінологія». За допомогою Quizlet ми оптимізуємо процес вивчення слів студентам, скоротивши час, завдяки можливості задіювати різні канали сприйняття інформації, а також особливостям побудови програми, що дозволяють більше працювати із погано засвоєним матеріалом. Quizlet можна застосовувати і під час практичних занять з дисципліни «латинська мова та медична термінологія», що урізноманітнює навчальний процес та створює водночас атмосферу здорової конкуренції і ситуації, у яких потрібно комунікувати та взаємодіяти задля досягнення кінцевої мети.

Ключові слова: Quizlet, квізлет, інноваційні технології, мультимедійні засоби, мультимедіа, вивчення латинської лексики.

In this paper we make emphasis on the effectiveness of using multimedia software tools for teaching courses on the Latin and medical terminology utilizing the Quizlet online platform as example. Based on the modules that we have elaborated in Quizlet, our students independently study vocabulary for practical classes, control the correctness of memorizing words, test own knowledge and use game modes “selection” and “gravity”. In our opinion, multimedia educational software is extremely effective for the lexical base elaboration which is an integral feature of the “Latin and medical terminology” course study process. We plan to optimize the words learning process for students with Quizlet through reduction of time owing to the ability to use different information perception channels, as well as through the program construction peculiarities which allow to work more with poorly grasped material. Quizlet platform can be also applied during practical classes in the “Latin and medical terminology”